

Warszawa, 3/08/2007r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO-541353-III/2006/DS

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Pani
Anna Kalata
Minister Pracy
i Polityki Społecznej

Szanowna Pani Minister,

Uprzejmie informuję Panią Minister, że na tle jednej ze skarg powziąłem wątpliwości co do prawidłowości regulacji prawa do odprawy emerytalnej, zawartej w art. 93 § 1 Kodeksu pracy.

W świetle tego przepisu odprawa pośmiertna przysługuje rodzinie od pracodawcy, w przypadku śmierci pracownika w czasie trwania stosunku pracy lub w czasie pobierania po jego rozwiązaniu zasiłku z tytułu niezdolności do pracy wskutek choroby. Warunkiem nabycia prawa do odprawy pośmiertnej jest nastąpienie śmierci pracownika w czasie trwania stosunku pracy lub w czasie pobierania po jego rozwiązaniu zasiłku z tytułu niezdolności do pracy wskutek choroby. Sytuacje, kiedy pracownikowi przysługuje zasiłek chorobowy po ustaniu stosunku pracy, normuje art. 7 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2005 r. Nr 31, poz. 267 ze zm.). Na podstawie tego przepisu prawo do zasiłku chorobowego przysługuje również osobie, która stała się niezdolna do pracy po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli niezdolność do pracy trwała bez przerwy co najmniej 30 dni i powstała nie później niż w ciągu 14 dni od ustania tytułu ubezpieczenia chorobowego lub nie później niż w ciągu 3 miesięcy od ustania tytułu ubezpieczenia chorobowego - w razie choroby zakaźnej, której okres wylegania jest dłuższy niż 14 dni, lub innej choroby, której objawy chorobowe ujawniają się po okresie dłuższym niż 14 dni od początku choroby.

Z brzmienia art. 93 § 1 Kodeksu pracy wynika także, że odprawa pośmiertna nie przysługuje rodzinie od pracodawcy, w przypadku śmierci pracownika w czasie pobierania świadczenia rehabilitacyjnego. W artykule 2 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa rozróżnia się świadczenia z ubezpieczenia społecznego w postaci zasiłku chorobowego (art. 2 ust. 1 pkt 1) i świadczenia rehabilitacyjnego (art. 2 ust. 1 pkt 2). Inne są warunki nabycia

obu świadczeń. Zgodnie z art. 6 ustawy zasiłek chorobowy, poza wyjątkami określonymi w art. 7, przysługuje ubezpieczonemu, który stał się niezdolny do pracy z powodu choroby w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego. Świadczenie rehabilitacyjne przysługuje natomiast ubezpieczonemu, który po wyczerpaniu zasiłku chorobowego jest nadal niezdolny do pracy, a dalsze leczenie lub rehabilitacja lecznicza rokuje odzyskanie zdolności do pracy. Warunkiem przyznania tego świadczenia jest nie tylko dalsza niezdolność do pracy i rokowanie odzyskania zdolności do pracy, ale również wyczerpanie zasiłku chorobowego. Zasiłek chorobowy jest przyznawany z tytułu samej niezdolności do pracy bez względu na to, czy ubezpieczony rokuje odzyskanie zdolności do niej po leczeniu czy rehabilitacji. Wykładnia językowa dalszych przepisów ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa dotyczących świadczenia rehabilitacyjnego potwierdza tezę, iż jest to wprawdzie świadczenie pieniężne z ubezpieczenia społecznego, ale nie może być ono utożsamiane z zasiłkiem chorobowym. W art. 21 powołanej ustawy ustawodawca wyraźnie określił, iż ilekroć w przepisach o ubezpieczeniu społecznym, o ubezpieczeniu zdrowotnym, o emeryturach i rentach, a także w przepisach, które uzależniają uprawnienia od dochodu rodziny, jest mowa o zasiłku chorobowym, należy przez to rozumieć również świadczenie rehabilitacyjne. Należy zatem stwierdzić, iż na tle przepisów Kodeksu pracy należy wyraźnie odróżnić świadczenie rehabilitacyjne od zasiłku chorobowego.

W konsekwencji prowadzi to do niesprawiedliwego zróżnicowania uprawnień rodziny do odprawy pośmiertnej. Prawo do tego jednorazowego świadczenia pracodawcy na rzecz rodziny przysługiwać będzie w razie śmierci osoby po rozwiązaniu z nią stosunku pracy w tzw. okresie ochronnym, natomiast z prawa tego nie skorzysta rodzina pracownika, z którym z powodu długotrwałej niezdolności do pracy z tytułu choroby, powstałej jeszcze w czasie trwania stosunku pracy, została rozwiązana umowa o pracę na podstawie art. 53 § 1 pkt 1 lit. b Kodeksu pracy. Przyczyną takiej sytuacji jest brak dostosowania brzmienia art. 93 § 1 Kodeksu pracy do zmienionego katalogu świadczeń pieniężnych z tytułu choroby. Przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2005 r. Nr 10, poz. 71) dokonano nowelizacji art. 53 § 1 pkt 1 lit. b Kodeksu pracy. Zgodnie z aktualnym brzmieniem tego przepisu, obowiązującym od 8 lutego 2005 r., pracodawca może rozwiązać umowę o pracę bez wypowiedzenia, jeżeli niezdolność pracownika do pracy wskutek choroby trwa dłużej niż łączny okres pobierania z tego tytułu wynagrodzenia i zasiłku oraz pobierania świadczenia rehabilitacyjnego przez pierwsze 3 miesiące - gdy pracownik był zatrudniony u danego pracodawcy co najmniej 6 miesięcy lub jeżeli niezdolność do pracy została spowodowana wypadkiem przy pracy

albo chorobą zawodową. Przy okazji tej nowelizacji można było - moim zdaniem - przeprowadzić odpowiednią zmianę brzmienia art. 93 § 1 Kodeksu pracy.

Działając na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2001 r., Nr 14, poz. 147) uprzejmie proszę Panią Minister o zajęcie stanowiska w sprawie nowelizacji art. 93 § 1 Kodeksu pracy.

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

/-/ Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich